

PROGRAM RADIONICE

Slike na dasci: konzerviranje i restauriranje drvenih nositelja

voditelj: PierPaolo Mofardini

kontakt: mr. sc. Višnja Bralić, Janja Ferić Balenović, Andrea Šimunić

Nedjelja, 09.11.2008.

17.00 Organizirani polazak u Ludbreg iz Zagreba.

Ponedjeljak, 10.11.2008.

9.00 – 10.30

Uvod

Drvo kao materijal, drvo kao materijal i boja, higroskopsnost i anizotropija drva, klimatski čimbenici, pravilno konzerviranje drvenih ploča, čimbenici propadanja, tehnika izrade djela na dasci, istraživanja na slici znanstvenim invazivnim i neinvazivnim metodama, kronologija povijesti i tehnike restauriranja nositelja, restauriranje nositelja i potpornih sustava: metode i tehnike, zaštita drvenih nositelja i umjetnost u transportu.

11.00 – 12.30

Dinamike ponašanja drva kao tvari

Sastav drva, osnovni pojmovi, iskorištavanje stabla, higroskopsnost tvari, natuknice o anatomiji stabla, staro i mlado drvo, anatomski presjeci rezanja trupaca, termini u proizvodnji, skupljanje, širenje, podizanje, anizotropija dasaka, deformacije, stupnjevi vlažnosti, dozrijevanje, voda upijanja i zasićenja, glavni nedostaci u nositeljima, vrste drva za slike na dasci.

15.00 – 18.00

Praktične demonstracije i vježbe.

Utorak, 11.11.2008.

9.00 – 10.30

Konzerviranje djela na drvenim nositeljima

Klimatski čimbenici, relativna vlažnost, ponašanje drva kao materijala u različitim mikroklimatskim uvjetima, osjetljivost i razmak među godovima, deformacije slika na dasci za vrijeme mikroklimatskih promjena, posebni slučajevi, termo-higrometar, digitalni higrometri (dataloggers), higrometri za mjerenje vlažnosti u drvetu, mikroklimatska stanja u okolišu, nadzor klime i uvjeta, smjernice za pravilno konzerviranje, klimatske kutije (Climabox, Framebox), analogna rješenja, ovlaživači i odvlaživači.

11.00 – 12.30.

Čimbenici propadanja umjetničkih djela na drvu

Starenje materijala, greške pri konstrukciji, napad gljivica, napadi ksilofagnih insekata, načini dezinfekcije, postupci iz prošlosti: u transportu, stanjivanje, zasjecanje nositelja, popravci, zamjenski umetci.

15.00 – 18.00

Praktične demonstracije i vježbe.

Srijeda, 12.11.2008.

9.00 – 10.30

Tehnike izrade nositelja za slike na dasci

Kronološki pregled, korištene vrste drveta i njihovo prepoznavanje, boja drva, načini izrade nositelja, spajanje zaticima i moždanicima, ostali načini spajanja, izrada i tragovi izrade, izvorni leptiri na licu i/ili poledini, način izrade potpornih sustava, vrste traversi (poprečnih letvi), priprema poledine, zajednička svojstva.

11.00 – 12.30.

Znanstvena istraživanja

Neinvazivna istraživanja, infracrvena spektrofotometrija i dendrokronologija za datiranje drva, radiografija kao izvor informacija, aksijalna tomografija, vizualni pregled površine pod kosim svjetlom, uloga istraživanja u rekonstrukciji razdvojenih cjelina (poliptisi i sl).

14.00 – 16.30

Praktične demonstracije i vježbe.

17.00.

Posjet Varaždinu (stari grad, franjevačka crkva, Galerija starih majstora), zajednička večera.

Četvrtak, 13.11.2008.

9.00 – 10.30

Povijest restauriranja drvenih nositelja i potpornih sustava

Francuske parketaže i dogma o planarnosti slika na drvu, stanjivanje kao uzrok oštećivanja djela, Pietro Edwards u Veneciji, priručnik Giovannija Secco Suarda i Ulissea Fornija, Mauro Pelliccioli, Istituto Centrale del Restauro: Roberto Carità i Paolo Mora, metode ICR-a izvezene u Francusku [Avignone 1966-1976], doprinos Roberta Bucka konceptu klimatskih barijera, firentinska poplava i doprinos laboratorija OPD. Tri stoljeća rigidnih potpornih sustava: parketaže, trapezoidni sustavi, sustavi s metalnim prečkama (različite vrste), prvi primjeri elastičnih potpornih sustava, prilagodljivi/pomični sustavi s oprugama.

11.00 – 12.30

Tehnike restauriranja nositelja i potpornih sustava kod slika na drvu

Konzervacijski aspekt zahvata na nositelju, saniranje pukotina iz različitih faza i razdoblja, saniranje: tehnika i postupci, veličina klina, presjek klina, urezivanje klina, umetci i tašeli, vinilne i epoksilne smole, saniranje lakuna i umetanje leptira, čuvanje starih čavala, ponovno korištenje starog drva: kriteriji. Održavanje potpornih sustava, minimalne intervencije na ugrađenim sustavima, ugradnja novih potpornih sustava, prvotni elastični sustavi, klizni sustavi s oprugom (razne vrste), lamelarni sustavi, konsolidiranja i korišteni materijali.

15.00 – 18.00

Praktične demonstracije i vježbe.

Petak, 14.11.2008.

9.00 – 10.30

Potporni sustavi i djelomični nadzor mikroklima

Zaštita poledine voskovima i izolacijskim materijalima, primjeri empirijskih i ne-empirijskih rješenja u primjeni materijala, tampon materijali (Artsorb, Silikagel), potporni okviri (telai a doghe), kutije za transport, klimatska rješenja.

11.00 – 12.30

Praktične demonstracije i vježbe.

U tijeku poslijepodneva

Organizirani povratak u Zagreb.